

НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ АРХІВНИХ ФОНДІВ УСТАНОВ НАН УКРАЇНИ

О.В.Січова

У статті проведений аналіз складу та особливостей формування науково-довідкового апарату архівних фондів інститутів, ботанічних садів, заповідників, бібліотек, обсерваторій та інших науково-дослідних та науково-допоміжних установ, що входять до складу Національної академії наук України. Акцентована увага на інформаційно-пошукових можливостях науково-довідкового апарату.

Ключові слова: установи Національної академії наук України, архівний фонд, науково-довідковий апарат, опис, путівник.

REFERENCE APPARATUS OF INSTITUTES' ARCHIVES OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE

O.V. Sichova

The object of this article is to present characteristic features of Reference Apparatus of Archives of Institutes, Botanical Gardens, Reserves, Libraries, Observatories and others Scientific Institutions and Scientific Subsidiary Enterprises of the National Academy of Sciences of Ukraine. The text places an emphasis on information and search capability of Reference Apparatus of Archives.

Keywords: Institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine, archive group, reference apparatus, descriptive list, guide.

Архівний фонд Національної академії наук України (АФ НАН України) є унікальним інформаційним джерелом з історії науки та культури України, наукової і творчої діяльності її видатних представників. Документальні ресурси фонду дають можливість дослідити процеси організації, проведення, координації та виконання наукових досліджень вищою державною науковою організацією – НАН України з фундаментальних і прикладних проблем природничих, технічних і соціогуманітарних наук, простежити посилення впливу на інноваційний розвиток економіки, освіти і культури в Україні.

Облік і зберігання документів Архівного фонду НАН України організовується за фондами, колекціями, одиницями зберігання (справами) та окремими документами.

Головною умовою забезпечення установ, організацій, дослідників і рядових громадян повноцінною ретроспективною інформацією, є існування системи науково-довідкового апарату до документів Архівного фонду НАН України. Дана публікація розкриває особливості науково-довідкового апарату архівних фондів установ НАН України, передусім, це науково-дослідні інститути та прирівняні до них наукові установи (обсерваторії, ботанічні сади, заповідники, бібліотеки тощо) та установи, що створюються для забезпечення наукової діяльності інститутів (спеціальні та дослідні конструкторсько-технологічні бюро; дослідні та експериментальні заводи, підприємства і виробництва; обчислювальні, науково-інженерні, міжгалузеві наукові центри тощо), документи яких формуються в самостійні фонди [1]. В діяльності вищезазначених установ створюються документи, що входять до складу Національного архівного фонду України.

Керуючись правом, наданим статтею 30 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” (2888-14), Президія НАН України, за погодженням Держкомархіву України, 2001 р. затвердила низку положень, спрямованих на забезпечення покращення стану архівної справи і діловодства в установах НАН України [2]. Серед них Положення про Архівний фонд Національної академії наук України, Положення про Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського та Типове положення про науковий архів установи НАН України. Положення визначають – склад документів Архівного фонду НАН України (далі АФ НАН України); перелік фондоутворювачів; структуру фондоутримувачів, їхній статус і взаємозв’язки; основні критерії і принципи формування, обліку, зберігання та використання АФ НАН України [3]. Разом із тим, вищезазначені документи визначають специфічні відмінності використання архівної термінології в НАН України. Зокрема, в архівній системі НАН України використовується термін *науково-довідковий апарат*, на відміну від традиційного терміна *довідковий апарат*. Оскільки до АФ НАН України входять фонди науково-дослідних установ, документи яких містять багатосторонню, міжгалузеву інформацію, та фонди особового походження, до складу яких входять документи, що є унікальними джерелами індивідуального творчого процесу та закріплення пріоритету й авторства вченого у наукових розробках, з метою їхнього збереження і оперативного пошуку, в архівній мережі НАН України, на єдиній науково-методичній основі створюється комплекс взаємопов’язаних і взаємодоповнюваних архівних довідників про склад і зміст документів, що становлять систему науково-довідкового апарату (далі – НДА).

Склад НДА архіву установи НАН України визначається складом і змістом документів, характером і завданнями пошуку та інтенсивністю використання документів. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (далі ІА НБУВ) – є

головним архівним підрозділом в системі НАН України, він розробляє нормативно-методичні документи з архівної справи, в тому числі з питань створення науково-довідкового апарату та використання документів АФ НАН України; і здійснює контроль та надає науково-методичну та практичну допомогу в науково-технічному опрацюванні архівних документів установ НАН України та у створенні науково-довідкового апарату до них [4]. Архівні підрозділи установ НАН України, в свою чергу, створюють і вдосконалюють систему науково-довідкового апарату до документів архіву [5].

Архіви науково-дослідних установ НАН України згідно з Положенням про Архівний фонд Національної академії наук України утримують документи тимчасово, до передачі їх на постійне зберігання в ІА НБУВ[6]. На сьогодні архівосховище ІА НБУВ не має достатньої площі для розміщення архівних фондів усіх установ, однак в обов'язковому порядку до ІА НБУВ надходять архівні документи ліквідованих інститутів. Документи Президії та установ НАН України на даний момент зберігаються в їхніх архівах. ІА НБУВ, в свою чергу, здійснює науково-методичну та консультаційну роботу з питань формування, зберігання, обліку й використання документів архівних фондів академічних установ [7].

Основним елементом НДА в установах НАН України є опис архівних документів. Опис – це архівний довідник, призначений для розкриття змісту справ та закріплення систематизації документів у межах архівного фонду, їхнього обліку та забезпечення пошуку справ. Основні принципи формування описів викладені в розроблених спеціалістами ІА НБУВ методичних рекомендаціях – “Методичні рекомендації щодо складання описів на документацію Архівного фонду НАН України в установах НАН України»[8].

Тривалий час єдиним джерелом інформації про склад архівних фондів установ НАН України слугували описи, історичні довідки до фондів, частково картотеки до документів та поодинокі публікації. Огляди масивів документів і матеріалів про знакові події та найважливіші напрями діяльності, структурні зміни, наукових співробітників академії з моменту її створення до 1950 р. вміщені в збірники документів з історії НАН України [9]. Самостійні тематичні огляди документів Архівного фонду НАН України представлені в роботах О.І. Путро, Л.М. Яременко, В.А. Кучмаренко, О.В. Січової [10]. 2007 р. за результатами вивчення і аналізу описів та історичних довідок до документів архівних фондів установ до друку підготовлене видання “Архівні фонди установ Національної академії наук України. Путівник” [11].

При формуванні архівного фонду науково-дослідної установи НАН України документи розподіляються за видами та цільовим призначенням на три основні групи. В процесі науково-технічного опрацювання документів цих груп формуються архівні справи, які відповідно включаються до трьох різних хронологічно продовжуваних описів: опис № 1 –

науково-організаційної та управлінської документації; опис № 2 – первинної та підсумкової науково-дослідної та науково-технічної документації; опис № 3-ос – документації з особового складу. В радянський період в окремий опис № 4–мк формувалися документи профспілкової організації установи, на сучасному етапі від цієї практики відмовилися і документи профспілки включають до опису № 1. Окремі документи, які становлять цілісні комплекси, з метою їхнього кращого представлення можуть формуватися в самостійні описи. Наприклад, у Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка формується окремий опис № 4 – документи Ради ботанічних садів та дендропарків України, та опис № 5 – документи по капітальному будівництву ботанічного саду; Інститут біохімії ім. О.Палладіна формує опис № 5 – документи Українського біохімічного товариства. Слід відмітити, що в більшості документи наукових та громадських об'єднань, що діють на базі установ НАН України, відкладаються окремими підрозділами в річних розділах опису № 1 управлінської та науково-організаційної документації установи. Всі описи мають необхідний довідковий апарат – титульний аркуш, зміст, список скорочень (за необхідності), передмову, засвідчувальний напис опису.

Для всіх архівних фондів установ НАН України розробляються історичні довідки з доповненнями. Історична довідка готується на основі інформації, що міститься в документах архівного фонду з посиланням на справи фонду, до яких ввійшли ці документи. В ній викладена інформація про створення, реорганізацію, перейменування, ліквідацію установи з посиланням на розпорядчі документи, що фіксують ці факти; основні напрями наукової діяльності; структура установи та зміни в ній. Також зазначається наявність підлеглих науково-допоміжних організацій. Самостійним блоком викладена інформація про формування архівного фонду – проведення науково-технічного впорядкування документів, які описи складені на документи фонду з указуванням крайніх дат документів, номерів справ та загальної кількості справ у описах; характеристика документального складу кожного опису, особливості формування справ, наявність унікальних документів, фізичний стан та мова документів; наявність довідкового апарату до описів, місце зберігання документів.

До першої групи відносяться та включаються до опису № 1 документи, що відображають процес управління установою і організації наукових досліджень. Опис № 1 в установах НАН України формується за хронологічно-структурною ознакою. Винятком є Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова, де документи архівного фонду формуються за структурно-хронологічною ознакою. Описова стаття включає 6 елементів – порядковий номер, діловодний індекс, заголовок справи, дати документів у справі, кількість аркушів у справі, примітки. Назвою розділу опису є рік створення документів; підрозділи опису відповідають назвам структурних підрозділів. Як правило, річний розділ опису № 1 науково-

дослідної установи складається з таких підрозділів: керівництво, вчений секретар, наукові відділи, відділ кадрів, бухгалтерія, редколегія журналу, спецрада з присудження наукових ступенів; наукові ради, товариства; профспілковий комітет. Залежно від структури і напрямів діяльності установи, можуть додаватися інші підрозділи. Науково-допоміжні установи створені для виконання вузькоспеціалізованих завдань та мають більш просту структуру і відповідно документну наповненість, тому річні розділи опису № 1 цих установ, зазвичай не поділяються на підрозділи, документи в них розміщуються за значимістю (управлінські, планово-виробничі, кадрові, фінансові).

До підрозділу *керівництво* включають організаційну і розпорядчу документацію, листування. Передусім це статут, що визначає місце установи в структурі НАН України; її статус, економічну основу діяльності, засади здійснення наукової, науково-організаційної та господарської діяльності установи; порядок управління установою; структуру установи, майнові права, порядок реєстрації та ліквідації. Крім статутів в установах створюються положення про структурні підрозділи установи. З числа розпорядчої документації в описі відкладаються постанови і розпорядження органів вищого рівня, як правило Президії та Відділень НАН України, що стосуються безпосередньо установи; накази директора установи стосовно створення, злиття, ліквідацію відділів, про створення постійно діючих комісій, організацію і проведення наукових конференцій, форумів, затвердження штатного розпису установи тощо.

В окремі справи формується листування з установами, організаціями, підприємствами, дослідниками стосовно організації і здійснення наукових досліджень. Найбільший за видовим і інформаційним складом є підрозділ, до якого включені документи вченого секретаря установи. Передусім це документи вченої ради – колегіального дорадчого органу, що обирається для здійснення, разом із дирекцією, управління науковою і науково-організаційною діяльністю установи. Вчена рада розглядає питання щодо визначення тематики наукових досліджень, їхнього планування та звітності, обрання на наукові посади та присудження наукових звань працівникам, удосконалення структури інституту, координації та наукового співробітництва з іншими організаціями, науково-видавничої діяльності, аналізує стан реалізації наукових досліджень, їхнього матеріально-технічного та фінансового забезпечення, затверджує результати атестації наукових працівників, теми дисертаційних досліджень тощо. Процес розгляду питань і рішення вченої ради фіксуються у протоколах засідань, а документи, представлені на розгляд, відкладаються в справах з протоколами у вигляді додатків або формуються в самостійні справи. В цьому підрозділі відкладаються документи наукових конференцій, організованих установою; документи про проведення конкурсів на кращу наукову роботу, про висунення співробітників установи в

дійсні члени і члени-кореспонденти НАН України та про подання на присудження державних та іменних премій; різноманітні звіти, інформації, довідки, що висвітлюють науково-дослідний процес та ін. З документації наукових відділів до опису включаються протоколи засідань та семінарів і річні звіти відділів. У підрозділах відділу кадрів і бухгалтерії відкладається в основному річна звітна документація з додатками щодо кадрового складу та фінансової діяльності установи. Якщо на базі установи працюють редколегії журналів, то їхня діяльність відображається в протоколах засідань редколегії, річних звітах про роботу. З документів Спеціалізованих вчених рад, що працюють на базі науково-дослідних установ, в описі № 1 відкладаються річні звіти, протоколи і стенограми засідань спеціалізованих вчених рад, журнали обліку видачі дипломів. На базі установи можуть діяти академічні та міжнародні наукові товариства, ради, комітети і комісії – інформація про їхню діяльність відкладається в архівному фонді установи у вигляді положень та списків їхніх членів, протоколів засідань і звітів, комплексних програм розвитку певних галузей науки та ін. Якщо науково-дослідна установа призначається провідною установою з координації комплексного загальнодержавного дослідження з наукової проблеми, участь в якому беруть різні установи і організації, в архівному фонді відкладаються і включаються до опису № 1 справи з листуванням, доповідними записками, інформаціями, звітами інших установ і організацій, що є співвиконавцями досліджень із зазначеної проблеми. Профспілкова організація передає в архів колективні договори, протоколи засідань, кошториси та звіти.

Науково-дослідна та науково-технічна документація, яка створюється безпосередньо в ході наукових досліджень, науково-технічних і дослідно-конструкторських розробок і відображає процес теоретичного та практичного вирішення наукових проблем та отримані результати, включається до опису № 2 – науково-дослідна документація. В описі № 2 назвою розділу є рік створення документів; підрозділу – назви видів документів: наукові звіти з завершених НДР (сюди входять і проміжні звіти, якщо вони не поглинаються загальним, або складені дійсними членами і членами-кореспондентами НАН України); дисертації; програми кандидатських екзаменів (розроблені установою); наукові доповіді співробітників, авторські рукописи неопублікованих робіт; методичні рекомендації; первинна наукова документація (щоденники досліджень, експериментів, експедицій, вахтові журнали та ін.); заявки, авторські свідоцтва (патенти), дипломи на винаходи; затверджені технічні завдання до НДР. Описова стаття цього опису складається з 7 елементів – порядковий номер, діловодний індекс, заголовок справи, автор або керівник теми; дата справи, кількість аркушів у справі, примітки. Слід відмітити, що низка інститутів при формуванні опису на науково-дослідну документацію для зручності користування (через велику кількість документів одного виду)

поділяють його на дві частини. Як правило, в окремий опис включають дисертації і автореферати дисертацій або заключні звіти з завершених тем НДР. Назви таким описам № 2 дають відповідно до виду документів, включених в опис. В описі № 2 науково-допоміжних установ відкладається науково-технічна та дослідно-конструкторська документація: технічні умови, технічні завдання, технологічні інструкції, регламенти, технічні паспорти, значно рідше звіти із завершених НДР. Однак у більшості подібних установ не створюється науково-дослідна документація, оскільки вони працюють за завданням і з матеріалами керівної установи, відповідно ці фонди не мають опису № 2.

Окремо виділяються документи, що регламентують діяльність працівників установи – це документи з особового складу, які включаються до опису № 3-ос, назвами розділів у цьому опису є роки завершення справ діловодством, в середині розділів справи систематизуються в порядку розташування їх у номенклатурі. Описова стаття Оп.№ 3-ос складається з 6 елементів – порядковий номер, заголовок справи, дата справи, строк зберігання справи, кількість аркушів у справі, примітки. Деякі установи формують в окремий опис особові справи звільнених працівників – опис № 3 – особові справи.

Документи з особового складу переважно відносяться до документів із довготривалими строками зберігання (40–75 р.), за виключенням особових справ звільнених співробітників, які мають наукові ступені і звання – ці справи, за останніми нормативними вимогами, мають постійний строк зберігання. Інші документи з особового складу (накази з особового складу, особові рахунки, протоколи складання кандидатських іспитів, акти розслідування нещасних випадків) становлять практичну цінність і регулярно використовуються для надання інформації соціально-правового характеру.

Формування архівного фонду Президії НАН України має свою специфіку і відрізняється від формування архівних фондів науково-дослідних установ. Враховуючи важливість та багатофункціональність документів Президії, як організаційного, керівного і координуючого загальноакадемічного органу, при формуванні його фонду за основу були використані структурно-хронологічний та функціонально-хронологічний принципи. Документи структурних підрозділів Президії сформовані в окремі описи (на сьогодні 13 описів). У фонді Президії відклалися документи з діяльності Загальних зборів НАН України, оскільки вона організовує їхню роботу, документи Секцій та Відділень НАН України і апарату Президії. В документах цього фонду зберігається інформація про обрання членів Академії; про структурні зміни в системі НАН України; визначення тематики наукових досліджень, результати наукових досліджень; наукову співпрацю в середині Академії і за її межами; майнові, фінансові питання діяльності НАН України тощо. У науковому архіві Президії НАН України відклалися документи, що відображають історію створення та

діяльності Академії з 1918 р., зокрема, протоколи комісії з заснування УАН, проекти її статуту та статутів перших наукових установ, протоколи засідань Відділів УАН за 1918–1919 рр., протоколи та стенограми Загальних зборів і сесій, засідань Президії та бюро Відділень Академії до 1997 р., звіти про наукову діяльність АН та її установ; про міжнародну наукову співпрацю; листування з вищими органами державної влади та науковими інституціями різного підпорядкування, з фінансування наукових досліджень, розвитку лабораторно-експериментальної та матеріально-технічної бази академічних установ, масив особових справ академіків і членів-кореспондентів АН (з 1930 р.), звукозаписи засідань Загальних зборів і Президії АН (з 1981 р.) на електронних носіях та ін.

Опублікований 2008 р. путівник – “Архівні фонди установ Національної академії наук України. Путівник” є першим в Україні науково-довідковим виданням, що репрезентує унікальний архівний комплекс джерел з історії розвитку академічної науки, зародження, становлення та функціонування окремих галузей науки та наукових шкіл, створення та науково-дослідної діяльності установ НАН України ХХ – початку ХХІ ст.

У Путівнику представлено огляд документів основної частини АФ НАН України – 168 архівних фондів установ та Президії НАН України за 1911–2006 рр. загальною кількістю 414 тис. справ.

В основу структурної побудови Путівника покладена сучасна структура НАН України. Таким чином описові статті архівних фондів були згруповані за галузями наук, в яких працюють установи-фондоутворювачі. Відповідно, в самостійні розділи виокремлені огляди на фонди Президії, установ при Президії НАН України і Наукових центрів НАН України та МОН України. Описові статті установ згруповані у розділи, заголовками яких є назви Відділень НАН України. В середині кожного розділу описові статті подаються в порядку розташування установ-фондоутворювачів за функціями у Відділеннях, до яких вони відносяться. Описові статті на фонди ліквідованих інститутів розміщені в Путівнику в кінці розділів, по Відділеннях, до яких вони відносилися на момент ліквідації, а на фонди ліквідованих науково-допоміжних установ – в середині розділу, після описової статті інституту, якому підпорядковувалися на момент ліквідації. Систематизація фондів і їхніх документів у кожному розділі путівника однотипна.

Обрана схема побудови Путівника, на думку авторів, найбільше відповідає складу документальної бази архівних фондів установ НАН України та дозволяє найповніше репрезентувати їхні документи.

Описова стаття до архівного фонду структурована за відповідними блоками: назва фонду, його обсяг та крайні дати, адреса та контактні дані фондоутримувача, історична

довідка про фондоутворювача, огляд документів за трьома вищезазначеними групами та інформація про документи інших установ, що відклалися у фонді.

Назва фонду подається за сучасною, чи останньою для ліквідованих, назвою установи-фондоутворювача. Далі вказується номер фонду, якщо присвоєний, кількість та крайні дати облікованих та включених до складу АФ НАН України одиниць зберігання у фонді; повна адреса і контактні дані (телефон, факс, e-mail, адреса сайту) установи-фондоутворювача, яка зберігає архівний фонд. Місце зберігання документів і адреса, за якою зберігаються архівні фонди ліквідованих установ чи територіально розділених архівних фондів, подаються в посторінкових примітках. Таким самим чином представлена інформація про документи установи, які відклалися в інших архівних фондах.

В історичній довідці містяться дані про створення, реорганізації, перепідпорядкування, зміни статусу, присвоєння імені і ліквідацію установи-фондоутворювача з посиланням на розпорядчі документи керівних органів. У деяких випадках подаються відомості про історію установ-попередників. Okремо подається інформація про відокремлені підрозділи та підприємства, створені для забезпечення наукової діяльності установи – філії, відділення, дослідні виробництва, обчислювальні центри та ін. В разі реорганізації та створення на базі зазначених підрозділів самостійних науково-дослідних установ, їхня назва і дата створення подаються в посторінкових зносках.

Для розкриття інформативної наповненості документів фонду в історичній довідці вказані основні напрями наукових досліджень установи, наукові школи, що розвиваються в установі, та список видатних учених України, які працювали в установі за весь період її діяльності. При підготовці історичних довідок про установу та формування її архівного фонду використані матеріали науково-довідкового апарату до фонду, розпорядчі документи органів влади в галузі науки, література з історії та діяльності НАН України і її установ та матеріали офіційних сайтів установ.

Анотація документів архівного фонду розроблена на основі описів і відповідно до специфіки формування фондів складається з трьох розділів: науково-організаційна і управлінська документація; науково-дослідна документація; документація з особового складу. В середині кожного розділу міститься огляд документів фонду по видах. Перелік видів документів у середині розділу сформований у логічній послідовності за їхньою значимістю. Назви видів документів, під час групування, корегувалися з урахуванням сучасної термінології. Найбільш знакові та цінні документи установи і документи громадських організацій, координаційних органів, що діяли при установі, описані окремо. Для полегшення пошуку і використання інформації в дужках вказані дати справ.

У самостійний блок сформовані переліки справ з документами інших установ і організацій, що відклалися у фондї.

Для зручності користування Путівником за матеріалами описових статей розроблені три покажчики: хронологічний, покажчик установ, підприємств і організацій та іменний покажчик. Хронологічний покажчик структурних змін в установах НАН України розроблений на основі розпорядчих документів державних органів влади та Президії Академії наук. Його особливістю є те, що при згадуванні установи, в дужках, подаються перехресні посилання на всі позиції покажчика де трапляється зазначена установа. Наступні два покажчики є алфавітним переліком прізвищ та, відповідно, установ, підприємств і організацій із зазначенням сторінок тексту, на яких вони трапляються. В кінці видання подається список скорочень і аббревіатур та список основних публікацій з історії установ НАН України.

Як зазначалося вище, склад науково-довідкового апарату архіву визначається складом і змістом документів, характером і завданнями пошуку та інтенсивністю використання документів. Існуючий на сьогоднішній день НДА до архівних фондів установ НАН України повною мірою відповідає потребам збереження і оперативного пошуку документів в установах. Головну роль в ознайомленні зі складом документів архівних фондів установ широким загалом дослідників слугує путівник по архівних фондах і описи на документи. З описами дослідники можуть ознайомитися безпосередньо в архівних підрозділах установ і в читальному залі Інституту архівознавства НБУВ, який зберігає комплекс контрольних примірників описів. Незважаючи на розосередженість архівних фондів установ НАН України, що ускладнює роботу над створенням інших видів НДА, в Інституті архівознавства НБУВ розпочата робота над створенням міжфондового покажчика науково-дослідної документації.

Використана література

1. Статут Національної академії наук України (Затверджено Загальними Зборами Національної академії наук України 5 квітня 2002 р., зареєстровано Міністерством юстиції України 11 червня 2002 р., наказ № 47/5); Основні принципи організації та діяльності науково-дослідного інституту Національної академії наук України. (Затверджено постановою Президії НАН України від 25.06.2002 № 159) <http://www.nas.gov.ua/NAS/ReferenceBook/rules/>

2. Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України : зб. законодавчих актів, нормативних і методичних документів з архівної справи і діловодства / НАН України; Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського ; Інститут архівознавства; Державний комітет архівів України. – К., 2002. – с.32.

3. Положення про Архівний фонд Національної академії наук України // Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України : Зб. законодавчих актів, нормативних і методичних документів з архівної справи і діловодства / НАН України; Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. Інститут архівознавства; Державний комітет архівів України. – К., 2002. – с. 34-39.

4. Положення про Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського // Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України : зб. законодавчих актів, нормативних і

методичних документів з архівної справи і діловодства / НАН України; Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. Інститут архівознавства; Державний комітет архівів України. – К., 2002. – с.51-52.

5. Типове положення про науковий архів установи НАН України.// Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України: Зб. законодавчих актів, нормативних і методичних документів з архівної справи і діловодства / НАН України; Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. Інститут архівознавства; Державний комітет архівів України. – К., 2002. – с.57.

6. Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України: Зб. законодавчих актів, нормативних і методичних документів з архівної справи і діловодства / НАН України; Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. Інститут архівознавства; Державний комітет архівів України. – К., 2002. – с.35-50.

7. Там само. – с.34.

8. Там само. – с.64-75.

9. Історія Академії наук України. 1918–1923: Документи і матеріали. – К. : Наук. думка, 1993.– 376 с.; Історія Національної академії наук України. 1924–1928: Документи і матеріали. – К. : НБУВ, 1998. – 764 с.; Історія Національної академії наук України. 1929 – 1933: Документи і матеріали. – К., 1998. – 544 с.; Історія Національної академії наук України. 1934 – 1937: Документи і матеріали. – К., 2003. – 832 с.; Історія Національної академії наук України. 1938 – 1941: Документи і матеріали. – К., 2003. – 919 с.; Історія Національної академії наук України. (1941–1945): Частина 1. Документи і матеріали. – К., 2007. – 808 с.; Історія Національної академії наук України. (1941–1945): Частина 2. Додатки – К., 2007. – 576 с.; Історія Національної академії наук України. 1946–1950: Частина 1. Документи і матеріали. – К., 2008. – 604 с.; Історія Національної академії наук України. 1946 – 1950: Частина 2. Додатки. – К., 2008. – 716 с.

10. Путро О.І. Інститут архівознавства ЦНБ ім. В.І. Вернадського НАН України / О.І. Путро // Бібліотечний вісник. – 1994. – № 4. – с. 5–8; Путро О.І. Архівний фонд Національної академії наук України як складова частина НАФ: історія та сучасні проблеми/ О.І. Путро // Українське архівознавство: історія, сучасний стан, перспективи: Наук. доп. Всеукр. конф. (Київ, 19–20 листоп. 1996). – К., 1997. – Ч.1. – с. 56-61.; Кучмаренко В.А. Архівний фонд Національної академії наук України: історія, сучасний стан, зміст і склад документів / В.А. Кучмаренко, Л.М. Яременко // Архіви України. – 2000. – № 1 – 3. – с. 8-15; Яременко Л.М. Інститут архівознавства НБУВ – науково-методичний центр формування і використання Архівного фонду НАН України / Л.М. Яременко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2001. – Вип. 7. – с. 200-207.; Яременко Л.М. Архівний фонд Національної академії наук України – національний архів української науки / Л.М. Яременко // Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів : мат. конф., 20 травня 2007 р., м. Київ. – К., 2007. – с. 237-242; Січова О.В. Інститут технічної механіки Національної Академії наук України – особливості формування архівного фонду / О.В.Січова // Шевченківська весна. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2005. – Випуск III. – Частина 1. – с. 128 – 131.; Січова О.В. Джерела з історії науки і техніки в архівних фондах наукових установ Національної академії наук України / О.В. Січова // Дванадцята всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів. 20 травня 2007 р., м. Київ. – К., 2007. – с.176-181.

11. Архівні фонди установ Національної академії наук України : путівник. – К., 2008. – 448 с.